

ΝΙΚΟΛΑΣ

ΓΛΥΠΤΗΣ - ΧΑΡΑΚΤΗΣ ΤΟΥ ΦΩΤΟΥ ΓΙΟΦΥΛΛΗ

ΣΤΟ ΑΤΕΛΙΕ ΤΟΥ

Ο γλύπτης Νικόλας (Παυλόπουλος) γεννήθηκε εις τὸ χωριὸν Ἅγιος Γεώργιος τοῦ Πηλίου τῷ 1909. Κατὰ τὸ 1929 ἐνεγράφη εἰς τὴν Ἀνωτάτην Σχολὴν Καλῶν Τεχνῶν (τμῆμα πλαστικῆς), ἀπεφοίτησε δὲ κατὰ τὸ ἔτος 1934. Παραλλήλως παρηκολούθησε μαθήματα ζωγραφικῆς εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ Κ. Παρθένη. Τὰς καλλιτεχνικὰς του σπουδὰς συνεπλήρωσεν εἰς Ρώμην, Φλωρεντίαν καὶ Καρράραν τυχὼν τριετοῦς ὑποτροφίας ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας τῆς Ἰταλίας. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν σπουδῶν του ἐν Ἑλλάδι, ἐτιμήθη διὰ πολλῶν βραβείων: Α' Ἀβερῶφειον Βραβεῖον Γλυπτικῆς (1929-1930), Γενικὸν Ἀβερῶφειον Βραβεῖον ὅλων τῶν ἐργαστηρίων ζωγραφικῆς-γλυπτικῆς-χαρρακτικῆς, χρυσοῦν μετάλλιον ἀγάλματος (1931-1932), Α' Ἀβερῶφειον Βραβεῖον (1932-1933), Α' Βραβεῖον ἀγάλματος (1933-1934) καὶ τρία βραβεῖα σχεδίου (γυμνοῦ νυκτός). Κατὰ τὸ ἔτος 1938 ἐξ ἄλλου ἐβραβεύθη παρὰ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας πρόπλασμά του διὰ τὸ μετάλλιον τῶν Πανελληνίων καλλιτεχνικῶν ἐκθέσεων. Παραλλήλως ἀνέλαβε καὶ ἐξετέλεσε κατόπιν βραβεύσεών του εἰς τοὺς σχετικοὺς διαγωνισμοὺς Ἡρῶα καὶ μνημεῖα εἰς διαφόρους πόλεις καὶ κομποπόλεις ὡς τῶν πεσόντων τῆς νήσου Σκιάθου (πρῶτον βραβεῖον), τοῦ Δήμου Λουτρακίου (πρῶτον, δεύτερον καὶ τρίτον βραβεῖον), τῆς Περαιχώρας Λουτρακίου (πρῶτον βραβεῖον), τοῦ Ἁγίου Θωμᾶ Θηβῶν (πρῶτον βραβεῖον) κτλ. Παραλλήλως πρὸς τὴν γλυπτικὴν, ἐπεδόθη ὁ Νικόλας μετὰ τῆς ἰδίας ἐπιτυχίας καὶ εἰς τὴν χαρακτικὴν. Οὗτος ἐμελέτησε ταύτην μόνος του, πρὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ τμήματος χαρακτικῆς εἰς τὴν Σχολὴν, ἐξέθεσε δὲ σχετικὴν ἐργασίαν του εἰς τὴν Πανελληνίον καλλιτεχνικὴν ἐκθεσιν τοῦ Ζαπτείου κατὰ τὸ ἔτος 1932. Τὸ 1956 ἔλαβεν ὁ Νικόλας δῖπλωμα τιμῆς μετὰ χρυσοῦ μετάλλιον παρὰ τῆς Ἀμερικανικῆς Ἀκαδημίας Καλῶν Τεχνῶν καὶ ἐγένετο ἀντεπιστέλλον μέλος ταύτης. Ὡσαύτως κατὰ τὸ 1957 τῷ ἀπενεμήθη δῖπλωμα μετὰ χρυσοῦ μετάλλιον παρὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου Πνευματικῶν Ἀξιών κατὰ δὲ τὸ 1959, ἔλαβε τιμητικὴν διάκρισιν εἰς διεθνή καλλιτεχνικὴν ἐκθεσιν ἐν Παρισίοις. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1935 καὶ ἐντεύθεν ὁ καλλιτέχνης ἐπραγματοποίησε πλείστας ἀτομικὰς του ἐκθέσεις μετ' ἔργα του γλυπτικῆς, χαρακτικῆς, σχεδίου καὶ ξυλογραφίας μετ' ἐξαιρέτου πάντοτε ἐπιτυχίας, ἀποσπᾶσας ἐπαινετικώτατα σχόλια τῶν τεχνοκριτῶν.

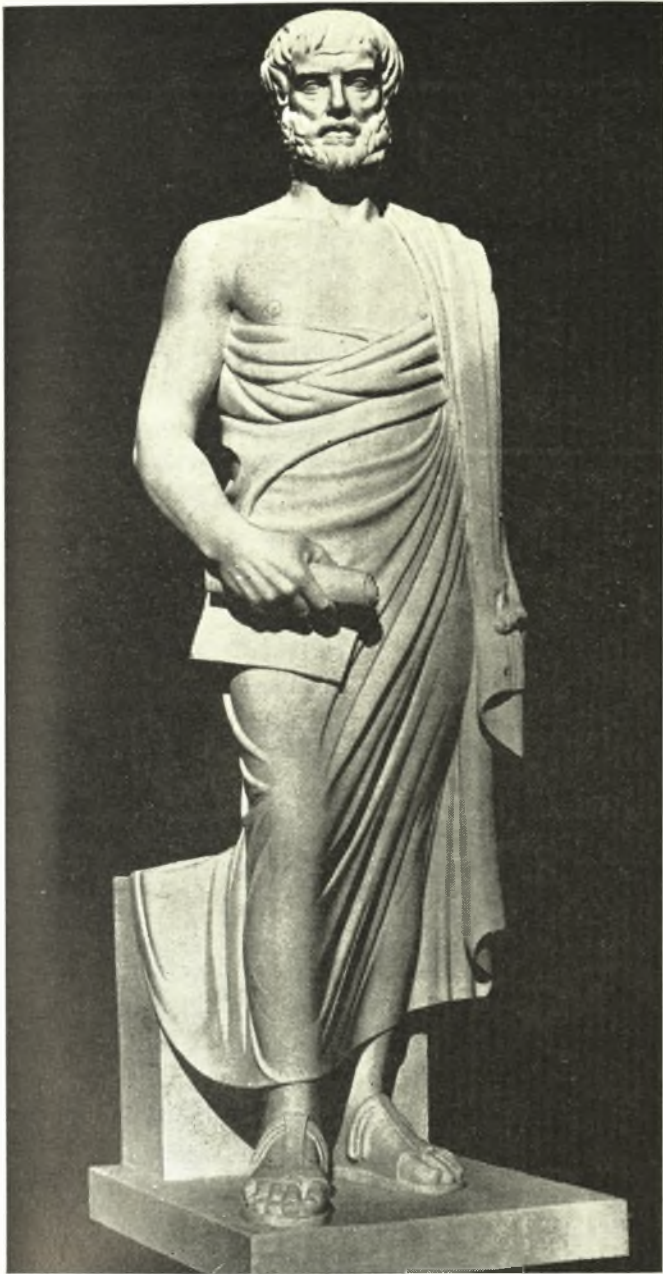

Ἡ γλυπτικὴ, ἡ τέχνη τῶν τριῶν διαστάσεων, ποὺ μαζί με δυνατὸ ταλέντο ἀπαιτεῖ καὶ ἀρκετὴ σωματικὴ ἀντοχὴ, γιὰ νὰ νικηθεῖ ἡ ἀντίσταση τῶν ὕλικῶν τῆς, ἡ ὡραία τούτη τέχνη ποὺ τόσο ἐντατικὰ τὴν καλλιέργησαν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, μποροῦμε νὰ ποῦμε πὼς σήμερα δὲν καλλιεργεῖται ἀρκετά. Οἰκονομικοὶ λόγοι καὶ κοινωνικοὶ βέβαια εἶναι ἡ ἀφορμὴ. Κι' ὄχι μονάχα οἱ γλύπτες μας εἶναι λίγοι στὸν ἀριθμὸ σχετικὰ μετὰ τοὺς ζωγράφους, μὰ καὶ αὐτοὶ οἱ λίγοι δὲν ἐργάζονται μετ' ἀσυνέχεια ἐκτὸς ἀπὸ ἐλάχιστες ἐξαιρέσεις. Μέσα σ' αὐτὴ τὴ θέση τῆς σημερινῆς γλυπτικῆς μας, παρουσιάζεται ἕνας γλύπτης ποὺ ἐργάζεται χωρὶς διακοπές, ποὺ δίνει ἔργα δυνατὰ καὶ συνθετικὰ καὶ ποὺ προχωρεῖ μετ' αἰσιοδοξία μπροστά. Παράλληλα μάλιστα καλλιεργεῖ καὶ τὴ χαρακτικὴ μ' ἐπιμονὴ καὶ πολὺ παραγωγικὰ. Ὁ καλλιτέχνης αὐτὸς εἶναι ὁ Νικόλας ποὺ μέσα στὰ μεταπελευθερωτικὰ χρόνια τοῦ 45 κι' ἐντεύθεν

ἀνέβηκε στὴν πρώτη γραμμὴ τῶν καλλιτεχνῶν μας τῶν εἰκαστικῶν τεχνῶν. Ἡ ἐργασία του εἶναι ἀφθονὴ καὶ ποικίλλει στὸ δούλεμα τῶν ὕλικῶν, ἀλλὰ καὶ ἰδιαίτερα μᾶς σταματᾷ γιὰ τὴ δύναμη τῆς δημιουργικότητάς της. Εἶναι τόσο ἀφθονὴ καὶ τόσα ἔχει νὰ παρατηρήσῃ ὁ φιλότεχνος σ' αὐτὴ, ὥστε μιὰ γενικὴ τῆς θεώρηση γίνεται ἐγγχείρημα δύσκολο καὶ πολυσύνθετο.

Πρὶν ἐξετάσουμε τὴ δημιουργικὴ ἐργασία τοῦ γλύπτη καὶ χαρακτικῆ Νικόλα, ἄς ἰδοῦμε μερικὰ βιογραφικὰ του στοιχεῖα. Ὁ Νικόλας εἶναι Θεσσαλὸς τοῦ βουνοῦ γεννήθηκε στὸ χωριὸ Ἅγιος Γεώργιος τοῦ Πηλίου. Μεγάλωσε ὁμως μαζί με τοὺς γονεῖς του καὶ μετὰ τὰ ὀκτὼ ἀδελφία του στὸ Βόλο, ὅπου ὁ πατέρας του εἶχεν ἐργαστήρι ἐκκλησιαστικῆς ξυλογλυπτικῆς. Ἐφτιαχνεν ἐκεῖ τέμπλα, δεσποτικὸς θρόνους κ.λ.π. Ὁ Νικόλας ὅσο πήγαινε στὸ σχολεῖο δούλευε καὶ στὸ ἐργαστήρι κοντὰ στὸν πατέρα του. Ἀπὸ κεῖ φαίνεται πὼς ἄρχισε ἡ ἀγάπη του στὴ γλυπτικὴ τοῦ ξύλου, ποὺ ἀργότερα τὴν ἔφτασε σὲ σημεῖο ἀξιοθαύμαστο. Στὸ σχολεῖο ἦταν καλὸς μαθητὴς στὰ μαθήματα· μονάχα ὁμως στὴν ἰχνογραφία καὶ τὴν γλυπτικὴ δὲν ἔκαμε τίποτα, γιὰτὶ φαίνεται πὼς ἡ διδασκαλία ἦταν κακὴ. Μὰ κι' ὡς τὴν ἡλικία τῶν 20 χρόνων του ὁ Νικόλας δὲν ἔδειχνε κλίση στὴ γλυπτικὴ ἢ στὸ σχέδιο. Ἀντίθετα ἀγαποῦσε τὸ θέατρο καὶ τὴ μουσικὴ. Παρακολουθοῦσε μαθήματα θεάτρου μετὰ τὸν Βεάκη καὶ τὸν Κροντηρὰ καὶ μαθήματα πιάνου καὶ φωνητικῆς μουσικῆς στὸ ὠδεῖο.

Μὰ ξαφνικὰ ξύπνησε μέσα του ἡ ἐπιθυμία νὰ σκαλίση στὸ ξύλο ἀνθρώπινες μορφές ὅταν σὲ μιὰ ἐκθεση τοῦ γλύπτου Φ. Ρὸκ εἶδε ἐκτεθειμένα ἀνάγλυφα σὲ ξύλο. Μίλησε σ' ἕνα γλύπτη σχετικὰ, μὰ ἐκεῖνος δὲν τὸν ἐνεθάρρυνε. Τότε ἄρχισε μόνος του νὰ πελεκᾷ στὸ ξύλο τὴ μορφή μιᾶς γριούλας, ποὺ ἔβλεπε στὴ γειτονιά του καὶ σὲ δύο μέρες τὴν ἔφτιασε μετὰ θαυμαστὴ ἐκφραση. Αὐτὴ ἡ ἐπιτυχία του τοῦδωσε θάρρος καὶ πῆρε τὴν ἀπόφαση νὰ κατέβῃ στὴν Ἀθήνα γιὰ νὰ σπουδάσῃ στὴ Σχολὴ Καλῶν Τεχνῶν.

Ἄνδριάς Ἀριστοτέλους

Ὁ πατέρας του ἀντέδρασε στη σκέψη του αὐτὴ γιατί σκεπτόταν πὼς δὲν θὰ μπορούσε νὰ ζήσει μὲ τὴν γλυπτική. Ἡ ἐποχὴ δὲν ἦταν ἀκόμη πρόσφορη γιὰ καλὲς τέχνες, μὰ ὁ Νικόλας ἔφυγε κρυφά, μπήκε σ' ἕνα βαπόρι τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1929 κι' ἔφτασε στὸν Πειραιά ἀγνωστος κι' ἀδέκαρος. Εἶχε ὅμως γιὰ δείγμα ἐργασίας του μαζί του τὴν ξυλόγλυπτη γριούλα. Παρουσιάστηκε ἀμέσως στὴ Σχολὴ Καλῶν Τεχνῶν πού τὸν δέχτηκε ὁ διευθυντὴς τῆς Σχολῆς Ἰακωβίδης καὶ τὸν βοήθησε νὰ μῆ στη Σχολή. Σὲ λίγες μέρες ἔγιναν οἱ ἐξετάσεις καὶ μπήκε ἀπ' εὐθείας στὴν τρίτη τάξη. Τὴν ἡμέρα λοιπὸν σπίδαζε στὴ Σχολὴ καὶ τὴ νύχτα ἐργαζόταν ξυλογλυπτικὴ σ' ἐπιλοποιεῖα γιὰ νὰ ζήσει. Ἔτσι προχωροῦσε καὶ ἀφοῦ ἀρίστευσε τὸν τὸν ἄλλο χρόνο πέρασε στὰ ἐργαστήρια γλυπτικῆς. Ἡ ἐπίδοσή του ἦταν καταπληκτικὴ. Στὴ διάρκεια τῶν σπουδῶν του πῆρε ὅλα τὰ ἐτήσια βραβεῖα τῆς γλυπτικῆς καὶ τοῦ σχεδίου, καθὼς καὶ τὸ γενικὸ Ἀβερῶφειο βραβεῖο ὄλων τῶν ἐργαστηρίων, ζωγραφικῆς, γλυπτικῆς καὶ χαρακτικῆς. Τὸ 1935 ὁ Νικόλας τελειώσε τὶς σπουδές του

στὴ Σχολὴ Καλῶν Τεχνῶν. Ὅμως εἶχε ἐκθέσει τρία χρόνια πρὶν ἔργα του στὴν Πανελλήνια ἔκθεση τοῦ Ζαπτείου τὸ 1932 ἐνῶ ἦταν ἀκόμη σπουδαστῆς. Παρουσιάστηκε μ' ἕνα γλυπτικὸ μπουστο κόρης καὶ μὲ μιὰ ξυλογραφία του. Γλύπτης καὶ χαρακτικῆς μαζί.

Πρέπει νὰ σημειώσουμε ἐδῶ πὼς τὴν ξυλογραφία ὁ Νικόλας τὴν ἐμελέτησε μόνος του ὅταν ἀκόμη ἐδούλευε στὸ Βόλο στὸ ἐργαστήρι τοῦ πατέρα του. Ἐκαμε τότες κλισέ σὲ ξύλο γιὰ τὰ τουρναβίτικα σταμπάτα ὑφάσματα. Καὶ στὴν Ἀθήνα παρουσίασε ἔργα του ξυλογραφίας πρὶν ἰδρυθεῖ ἡ ἔδρα χαρακτικῆς στὴ Σχολὴ Καλῶν Τεχνῶν.

Σὰν τελειώσε ὁ Νικόλας τὶς σπουδές του ἀνοῖξε τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1935 τὴν πρώτη ἀτομικὴ του ἔκθεση στὸ βιβλιοπωλεῖο Ἐλευθερουδάκη καὶ τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1936 ἐξέθεσε στὴν αἴθουσα Στρατηγοπούλου. Σ' αὐτὴ τὴν ἔκθεση ἐκτὸς ἀπὸ γλυπτικὴ σὲ γύψο καὶ μάρμαρο παρουσίασε καὶ ἔργα του σὲ ξύλο πού ἔκαμαν ἰδιαίτερη ἐντύπωση γιατί ἦταν πρώτη φορὰ πού παρουσιαζόταν γλυπτικὴ σὲ ξύλο.

Ἀπὸ τότες κι' ἐδῶ ὀργάνωσε πλῆθος ἐκθέσεις στὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ ἐξωτερικὸ. Ἡ πιὸ ὀλοκληρωτικὴ ὅμως ἐμφάνιση ἐργασίας τοῦ Νικόλα πραγματοποιήθηκε στὴν ἔκθεσή του πού ἔγινε σὲ τέσσερες μεγάλες αἴθουσες τοῦ Ζαπτείου Μεγάρου ἀπὸ τὶς 22 Δεκεμβρίου 1951 ὡς τὸ τέλος Φεβρουαρίου 1952. Εἶναι γνωστὴ ἡ ἔκθεση αὐτὴ μὲ τὸν τίτλο «Μεγάλῃ ἔκθεσι γλυπτικῆς καὶ χαρακτικῆς». Σ' αὐτὴ γιὰ πρώτη φορὰ παρουσιάστηκε στὴν Ἀθήνα τὴν ἐργασία ἐνὸς καλλιτέχνη γλυπτικῆς, σχεδίου, χαρακτικῆς.

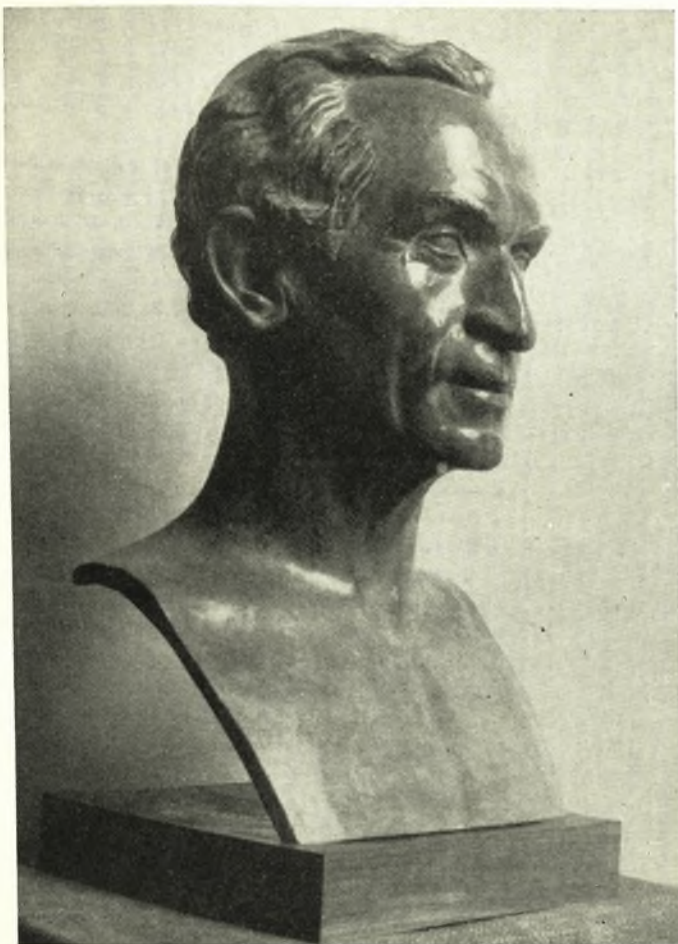
Ἐξέθεσε γλυπτικὲς συνθέσεις σὲ ὑπερφυσικὸ μέγεθος ἔργα χυμένα σὲ χαλκὸ, ἄλλα ἐκτελεσμένα ἀπὸ τὸ ἴδιο σὲ μάρμαρο, σὲ τετρακόττα καὶ ξύλο. Καὶ πρέπει νὰ τονισθῆ πὼς ὁ Νικόλαος εἶναι ὁ πρῶτος νεοέλληνας γλύπτης πού παρουσιάζει ἔργα σὲ ξύλο ἀπὸ τὸ 1935 καὶ πού ἔφτασε τὴν ἐργασία του αὐτὴ σὲ μεγάλη καλλιτεχνικὴ ἀκμὴ στὰ τελευταῖα χρόνια.

Ἡ ἀσφάλεια, ἡ τόλμη, ἡ ἰσορροπία τῶν ὄγκων καὶ ἡ βέβαιη ἐνέργεια στὴν ἐργασία τοῦ Νικόλα εἶναι στοιχεῖα γόνιμα καὶ παραγωγικὰ καὶ γιὰ τοῦτο τὰ ἔργα του εἶναι πολλὰ καὶ μέσα στὸ νόημα τῆς ἐκλεκτῆς τέχνης.

Πολλὰ εἶναι δουλεμένα στὸ γύψο ἄλλα δουλεμένα ἀπ' εὐθείας στὸ μάρμαρο ἢ στὸ ξύλο πού ἀποτελοῦν καὶ τὴν εἰδικότητα τοῦ γλύπτη μας.

Ἄς δοῦμε τώρα πρῶτα τὰ δουλεμένα ἀρχικὰ στὸν πηλὸ καὶ χυμένα στὸ γύψο. Ἡ ρωμαλέα του μεγάλῃ σύνθεσις σὲ ὑπερφυσικὸ μέγεθος «Ἐκσταση» μὲ δυὸ γυμνά, ἀνδρικοὶ καὶ γυναικεῖο, σὲ στάση ἐρωτικῆς ἔκστασης, πού κυριεῖ ὀλάκερα τὰ κορμιά, εἶναι κάτι θαυμαστὸ καὶ στὴ διαχείριση τῆς τολμηρῆς συνθετικότητας, μὰ καὶ στὴν ἀρμονικὴ ἐμφάνιση τῶν ὡραίων ἀνθρωπίνων κορμιῶν. Ἡ ἐκφραση κι' ἡ ψυχικότητα δένεται μὲ ἀρμονία στὴν ἀνώτερη τεχνικὴ τῶν ὄγκων. «Ὁ Δισταγμὸς» μὲ χαρίεσσα στάση τοῦ γεροῦ μὰ πλαστικοῦ γυναικεῖο γυμνοῦ, εἶναι ἔργο μεγάλῃς πνοῆς. Ἡ Σύνθεσις του «Πρὸς τὴ ζωὴ» μὲ τὸ γιομάτο ζωτικότητα γυναικεῖο σῶμα σὲ ὑπερφυσικὸ μέγεθος καθὼς καὶ τὸ ὁμώνυμο μὲ τὸ σῶμα νέου ἄντρα εἶναι ἐξαιρετὰ ἐπιτεύγματα. Ἐπειτα ἔργα ἄξια πολλῆς προσοχῆς εἶναι τὰ: «Σκεπτομένη», «Κορίτσι πού χτενίζεται», «Ἐγερσις», «Προσευχομένη», «Παιδί», «Σάλπισμα», «Ἀκρίτας» καὶ ἄλλα. Μὰ ἐδῶ πρέπει νὰ ἐξάρουμε καὶ τὴν ἐξαιρετὴ ἐπιτυχία πού σημειώνει ὁ γλύπτης αὐτὸς στὶς πολυάριθμες πρωτομὲς ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν πού ἔχει δημιουργήσει, ἄλλα καὶ στὰ ἀνάγλυφα προσώπων. Ὁ Νικόλας εἶναι δυναμικὸς τεχνίτης τοῦ γλυπτικοῦ πορτραίτου καὶ μπορεῖ νὰ ἀποδίδῃ τὴν ἀτομικὴ ἐκφραση καὶ μαζί τὴν ψυχικότητα τοῦ κάθε προσώπου μὲ καταπληκτικὴ ταχύτητα.

Πολλὰ ἔργα τοῦ Νικόλα εἶναι λαξευμένα κατ' εὐθειαν

Φώτος Γιοφύλλης (έργον Νικόλα)

στο μάρμαρο κι' έχουν μιὰ ἀλήθεια κι' ἀρμονία ἐνδεικτική τῆς δεξιοτεχνίας καὶ δυνάμεώς του.

Ἡ δουλειὰ τοῦ Νικόλα καὶ στὶς τερρακόττες (κεραμίδι) εἶναι ἰσάξια. Τὸ κεφάλι τοῦ Γκρέκο καὶ ἄλλα δείχνουν τὸν Νικόλα καὶ στὸν τομέα αὐτὸν ἐξαίρετο τεχνίτη.

Ἐκεῖνα ὅμως τὰ ἔργα τοῦ Νικόλα πού ἔχουν ἰδιαίτερη πρωτοτυπία, γιατί σ' αὐτὰ εἶναι μοναδικός, εἶναι τὰ ἔργα του σὲ ξύλο. Κανένας δικός μας γλύπτης δὲν παρουσίασε ποτέ τέτοια μὲ τόση ζωντάνια καὶ τελειότητα καὶ κίνηση, μὲ σφρίγος, μὲ τεχνικὴ ἀρμονία. Ἡ «Ἐξόρμηση» μὲ τὴ ζωντανὴ ὄρμη ἑνὸς νέου γυναικείου γυμνοῦ σώματος μὲ ἄδρους ὄγκους μὰ καὶ μὲ γυναικεῖα ρευστότητα εἶναι ἕνα τέλειο δείγμα τῆς δεξιοτεχνίας του στοῦ ξύλο. Μὲ τὰ ἔργα του σὲ ξύλο ὁ Νικόλας μπορεῖ νὰ σταθῆ ὡς ὁ κορυφαῖος δημιουργὸς τῆς γλυπτικῆς σὲ ξύλο σ' ὅλη τὴν νεοελληνικὴ τέχνη.

Καὶ τώρα ἂς ἔλθουμε στὴν ἐργασία του τῆς χαρακτικῆς. Οἱ κυριώτερες: «Ἑλληνίδες στὴ Πίνδο», «28^η Ὀκτωβρίου 1940», «Περιμένοντας τὸ δάνειο», «Ξεκινώντας γιὰ τὰ χεῖμαδιά», καὶ οἱ τρεῖς πολυπρόσωπες συνθέσεις ὑπαίθρου, θέματα ἀπὸ τὸ Πήλιο, ἀπὸ τὴ Λάρισα, ἀπὸ τὸν κάμπο, τοὺς ψαράδες, τοὺς ἐργάτες καὶ ἕνα πλήθος ἄλλα. Εἶναι φανερό πὼς ἡ ποικιλία τῶν χαρακτικῶν ἔργων τοῦ Νικόλα εἶναι μεγάλη. Τοπία, συνθέσεις, νεκρὰ φύσις, ὅλα περνοῦν ἀπὸ τὴν ἐμπνευση τοῦ Νικόλα.

Μὰ καὶ ἔργα ζωγραφικῆς ἔχει δημιουργήσει ὁ Νικόλας καὶ ἔχει ἐκθέσει στὰς Πανελληνίους ἐκθέσεις τοῦ Ζαπτείου.

Τὸ τεράστιο σὲ ὄγκο μὰ καὶ ἄθλος ὡς ποιητικὴ τέχνη τοῦ Νικόλα, πὼς ἔχει κριθεῖ ἀπὸ τοὺς τεχνοκρίτας μας; Ποιὰ ἰδιαίτερα χαρακτηριστικὰ τοῦ βρίσκουν;

Ὁ Νέστορας Μάτσας ἀπ' ἀφορμὴ τῆς μεγάλης καλλιτεχνικῆς ἐκθέσης στοῦ Ζαπτείου τὸ 1951 γράφει: «Ἐνας ἐξαίρετος γερμανὸς «αἰσθητικὸς» ὁ Βάλμερ Κρίστροφ, γράφει: Ὁ ἀληθινὸς ζωγράφος καὶ ἰδιαίτερα ὁ γλύπτης πού δὲν ἔχει τὴν ἐκφραστικὴ συνηγορία τῶν χρωμάτων θετικὰ πρέπει νὰ ἐπιδιώκη: Νὰ ἐμφυσήσῃ πνοὴ στὴν παγωμένη καὶ ἀδιαμόρφωτη ὕλη τοῦ μαρμάρου. Ὁ γλύπτης Νικόλας πού παρουσιάζει τὴν πληθωρικὴ ἐργασία του στοῦ Ζαπτείου θαυμαστὴ σὲ ποιότητα ἀλλὰ καὶ σὲ ποσότητα καὶ ποικιλία θεμάτων, ἔχοντας νικήσει τὴν ψυχρὴ ἀκίνησια τῆς ὕλης μὲ τὴ λυρικὴ του ἰδιοσυγκρασία, κατῶρθωσε νὰ ἐμφυσήσῃ στὰ «ἔργα τῶν χειρῶν του» τὴν πνοὴ τοῦ καλλιτεχνικοῦ του ταμπεραμέντου. Ἀληθινὰ ἐκπληκτικὴ σὲ ποιότητα καὶ τεράστια σὲ ποσότητα ἡ προσφορὰ του. Τὸν παρακολούθησα νὰ ἐργάζεται σκληρὰ καὶ ἐπίμονα κι' εἶδα πόσο ὁ νέος αὐτὸς δημιουργὸς ἔκανε τὴν τέχνη του αἰσθητικὸ νόμο ζωῆς. Ἐτσι κατῶρθωσε νὰ δημιουργήσῃ πλαστικὲς μορφές στὶς ὁποῖες ὁ ὄγκος χάνει τὸ βάρος του, γίνεται ἀρμονία καὶ ποίηση.

Στὴν ἀδιαμόρφωτη αἰσθητικὴ ἐποχὴ μας ὅπου ἡ αὐθαιρέσια ἀποτελεῖ δικαίωμα κάθε φιλοδόξου γιὰ νὰ γλυστρήσῃ ἀπὸ τὴν ἀγέλη τῶν ἀσήμων καὶ ἀποτελέσῃ μιὰ προσωπικότητα, στὴν ἐποχὴ ὅπου ἡ Ἀγγλικὴ σκοπιμότητα ἐπιβάλλει τὸν Μοῦρ ὡς γλυπτικὴ φυσιογνωμία, ἡ ἐργασία τοῦ Νικόλα εἶναι μιὰ προσφορὰ σωτήρια καὶ ἐξαίρετη. Κάτι περισσότερο ἀκόμη: εἶναι μιὰ νίκη. Ὁ νέος καλλιτέχνης στάθηκε ἀπρόσβλητος ἀπὸ τὰ δῆθεν καλλιτεχνικὰ ρεύματα τοῦ συρμοῦ. Ἐστησε τὴν πλαστικὴ ἐργασία του κόντρα στὸν ἄνεμο τῶν αὐθαιρέτων μοντερνιστῶν. Καὶ ἀπετέλεσε ἀναμφισβήτητα ἕνα αἰσθητικὸ ἔργο.

Τὸ γυμνὸ σῶμα στὰ χέρια τοῦ Νικόλα παίρνει ζωὴ καὶ ἐκφραση. Τὸ ἄγαλμα «Πρὸς τὴ ζωὴ» ὅπου μιὰ νέα κοπέλλα τείνει τὰ χέρια μ' αἰσιοδοξία πρὸς τὶς νέες μέρες πού θὰ ἔλθουν εἶναι μιὰ ἰδιαίτερη ἀξιοπρόσεκτη ἐπίτευξη. Τὸ ἴδιο καὶ ἡ σύνθεση «Ἐκσταση». Ὁ νέος πού κρατᾷ στὰ στιβαρὰ χέρια του τὴ νέα ἔχει πολλὴν ἐκφραστικὴ καὶ εἶναι ἕνα ρωμαλέο ἔργο.

Ἀλλὰ ἐκεῖ πού ἰδιαίτερα πρέπει νὰ ἐξαρθῆ ἡ καλλιτεχνικὴ εὐαισθησία τοῦ Νικόλα εἶναι ἡ γλυπτικὴ του. Κανεῖς ἄλλος καλλιτέχνης δὲν παρουσίασε τέτοια αἰσθητικὴ προσφορὰ.

Ὁ Νικόλας ἔχοντας βαθεῖα μελετήσῃ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ καθημερινοῦ μόχνου, τὸν ψαρά, τὸν γεωργό, τὸν ἐργάτη, κατῶρθωσε νὰ τοὺς ἀποδώσῃ στοῦ ξύλο μὲ περισσὴ δύναμη κι' ἐκφραστικὴτητα. Πρόσωπα καὶ σώματα ἔχουν βαθεῖα δεθεῖ μὲ τὴν ἀπόφαση νὰ σταθοῦν γερά στὴ γῆ καὶ νὰ τὴν ποτίσουν μὲ τὸν ἰδρώτα τοῦ προσώπου τους.

Ἡ ἐπιδεξιότητά του στὴν γλυπτικὴ στοῦ ξύλο, συντονισμένη μὲ μιὰ κοχλάζουσα λυρικὴ διάθεση, φθάνουν σὲ ἐξαιρετικὲς ἐπιτεύξεις. Ὁ νέος ψαράς, ἡ κοπέλλα μὲ τὴ στάμνα, ὁ γεωργός, εἶναι ὀλοκληρωμένα αἰσθητικῶς ἔργα πού μᾶς ἐπιβάλλονται γιὰ τὴν πλαστικότητά τους καὶ γιὰ τὴν παλμώδη ἐκφρασή τους.

Ἰδιαίτερα ἐπιτυχῆς, ἡ ἐμπνευσμένη του ἐργασία ἀπὸ τὸ ἔπος τῆς Πίνδου. Οἱ ἠπειρώτισσες πού στοῦ πρόσωπό τους ἔχει καρφωθεῖ ἡ ἥρωϊκὴ ἀπόφαση γιὰ τὴ νίκη, χωρὶς στόμφο, μὲ πραγματικὴ ἔξαρση, ἀποτελοῦν μιὰν ἀκόμη ἐπίτευξη τοῦ Νικόλα νὰ ἀποδίδῃ πρόσφατα γεγονότα μὲ τόλμη κι' ἀνθρωπιά.

Ὁ Νικόλας μὲ τὴν πληθωρικὴ αὐτὴ προσφορὰ του ἐδάμασε τὴν ὕλη καὶ τῆς ἔδωσε ἐκφραση καὶ πνοή. Ὁ νέος καλλιτέχνης στέκει ἀπὸ τὴν πρώτη κιόλας μεγάλῃ του ἐκθεση μιὰ πολύτιμη καλλιτεχνικὴ παρουσία καὶ ἐλπίδα κοντὰ μας.

Ὁ Ζαχαρίας Παπαντωνίου τὸ 1935, ὅταν ὁ Νικόλας παρουσίασεν ἔργα του, ἔγραψε: «Ὅλα τὰ ἔργα πού ὑπογράφονται «Νικόλας γλύπτης» ἔχουν ἕνα λαμπρὸ αἰσθητικὸ ἀποτέλεσμα. Ἐχουν κάτι παραπάνω ἀπὸ χαρακτῆρα, σχε-

διασμένα σε αρχαϊκό ύφος, έχουν ήρεμες και ταυτοχρόνως ήχηρες αρμονίες. Ο ίδιος τεχνοκρίτης, όταν ο Νικόλας παρουσίασε την εργασία του στου Στρατηγόπουλου το 1936 έγραψε: «Μέσα στην αίθουσα εκθέτει ένα άπλο παιδί ένα χωριάτικο παιδί, ό,τι έπλασε στον πηλό και έλάξευσε στο μάρμαρο και στο ξύλο απ' την άπλή ζωή του ανθρώπου του υπαίθρου, απ' το άληθινό ιδανικό της ζωής μας. Είναι ήρεμία ψυχική το αντίκρουσμα αυτών των δημιουργημάτων του. Και όσοι πιστεύουν στη δύναμη της γαλήνης πρέπει να προσφέρουν εις τα αισθήματά των αυτό το δώρον της χαράς και της απλότητος, που είναι ή θεά των έργων του Νικόλα».

Ο Άγγελος Προκοπίου έγραψε για τον Νικόλα: «Έκθέτει ολόγλυφα στο χαλκό, στο ξύλο και στο μάρμαρο. Είναι τόσο σπάνιο να βλέπουμε στην Ελλάδα γλυπτικές πράξεις που αξίζει να σημειώσουμε ιδιαιτέρως το γεγονός αυτό για έπαινο του Νικόλα. Αρχίζει με το χαρακτηρισμένο και δυνατό κεφάλι γέρου για να καταλήξει σε μια καθαρότητα νεοκλασσική».

Ο Διονύσιος Κόκκινος έσημείωσε τουτα τα λόγια: «Όλα τα έργα του γλύπτη Νικόλα μās παρουσιάζουν ένα καλλιτέχνη εξαιρετικού ταλέντου. Με τη δύναμη της εκφράσεως μās κάνει να αισθανθούμε την ικανότητα της ευαισθησίας

Οί γυναίκες της Πίνδου (1940 - 1941)

του καλλιτέχνη και τη δεξιοτεχνία και σταθερότητα του χεριού του. Με δυό λόγια αυτά τα δημιουργήματα είναι πραγματικά έργα τέχνης. Οί άλλοι κριτικοί μας ανάλογα ό καθένας με την καλλιτεχνική του κατάρτιση βλέπουν τον καλλιτέχνη. Του ίδιου οί εκφράσεις όμως δείχνουν και φωτίζουν την τεχνική του και το διανοητικό δρόμο της τέχνης του».

Ο Νικόλας είναι φανερό πώς πιστεύει στην τέχνη που εκφράζει τη ζωή μας, μα και της δίδει ανώτερη όμορφιά και ρυθμό. Πιστεύει στις βασικές αρχές της αρχαίας ελληνικής γλυπτικής, μα στο αποτέλεσμα της εργασίας του βγαίνει πιο θερμός και πιο σύγχρονος. Δεν ψάχνει πολύ να βρει λεπτομέρειες, μα τον άπασχολεί το κύριο θέμα, ή διαχείριση των όγκων, ή έκφραση της συγκίνησης. Όστόσο μερικές λεπτομέρειες που δίδουν ζωή και χαρακτήρα, δεν λείπουν. Βαδίζει πάνω στις γραμμές της ελληνικής, βάζοντας για πρωταρχικά στοιχεία της τέχνης του, την όμορφιά, την δύναμη, την αρμονία και την υγεία. Δεν αγαπάει ό Νικόλας τους καινούργιους δρόμους της τέχνης της Δυτικής παρακμής, γιατί ξέρει πώς αυτά όλα, όταν δεν έχουν ξεχωριστό άτομικό χαρακτήρα, είναι μόδες εποχικές που περνούν και σβήνουν.

Ο έξπρεσιονισμός του στάθηκε πάντα ξένος από το σημείο που αρχίζει να στρεβλώνει την όμορφη φυσική μορφή, μα του είναι γνώριμος όταν θέλει χωρίς υπερβολές να δώσει την ψυχικότητα που χρειάζεται στο θέμα του. Είναι όπαδος της αρχαίας αρμονίας, μα μένει πάντα ζωντανός και θερμός. Δεν έχει κανένα στοιχείο κρυάδας και άπονέκρωσης, όπως συμβαίνει σε πολλούς. Γιατί ό Νικόλας δεν είναι κλασικός από μίμηση. Είναι δημιουργός με ξεχωριστή δική του φλέβα. Έχει δρόμο σταθερό στην τέχνη του. Δρόμο στηριγμένο στην πιο γερή γλυπτική αντίληψη των αίωνων. Πιστεύουμε λοιπόν πώς τα γλυπτικά του δημιουργήματα θα ζήσουν και πώς θα προχωρή στο δρόμο του, παρουσιάζοντας έργα ακόμη ανώτερα, πιο δυνατά, πιο εκφραστικά, πιο τέλεια.

Η καλλιέργεια της χαρακτηριστικής από τον Νικόλα παρουσιάζει και πρωτοτυπία και επιτυχίες στη σύνθεση και στη διαχείριση των τόνων. Έμφανίζει θέματα κάθε είδους, όλα όμως γεμάτα έκφραση. Όλη του ή χαρακτηριστική δουλειά δείχνει πώς ό τεχνίτης έχει δαμάσει την τόσο δύσκολη τέχνη της χαρακτηριστικής παράλληλα με την γλυπτική σε ξύλο.

Για τη ψυχική και πνευματική σημασία της όλης εργασίας του Νικόλα μπορούμε ακόμη να παρατηρήσουμε πώς δείχνει την ζωηρή του αγάπη στον άνθρωπο. Είναι φανερό πώς προσφέρει την τέχνη του όχι μ' εγωϊστικά κίνητρα και με άδιαφορία αν ό λαός θα τον νιώσει. Αντίθετα ό καλλιτέχνης αυτός έχει σκοπό να γαληνέψει την ψυχή των κουρασμένων ανθρώπων με την Τέχνη του, που ζητεί να την χαρούν οί πολλοί.

Με αυτά τα αγαθά διανοητικά και ήθικά κίνητρα και με πλήρη ώριμότητα προχωρεί ό Νικόλας ρωμαλέα με τη δική του γερή και προσωπική του Τέχνη, που άποτελεί τιμή για τη γλυπτική μας και τη χαρακτηριστική μας.

ΖΩΗ ΓΚΛΑΒΑΝΗ
ΖΩΓΡΑΦΟΣ ΧΑΡΑΚΤΡΙΑ

Έκ Βόλου, κόρη του αιμνήστου πολιτικού Βάγγου Γκλαβάνη. Σύεδρον Μέλος του Καλλιτεχνικού Έπαγγελματικού Έπιμελητηρίου, Μέλος του «Congres d'Art Graphique de Lurs», Γαλλία. 4 χρόνια μαθήτρια εις τὸ ἐργαστήριον χαρακτηριστικῆς τοῦ Εὐθ. Παπαδημητρίου Σπουδαί: σχέδιον, σύνθεσις, χάραγμα.

Καλλιτεχνική Σταδιοδρομία

- 1951 — Συμμετοχή εις τὴν 1ην Διεθνή Έκθ. τοῦ Σάν Πάολο Βραζιλίας.
- 1952 — Συμμετοχή εις τὴν 4ην Πανελλήνιον Έκθεσιν Ζαπτείου. Έκδοσις καὶ Διακόσμησις βιβλίου «Τὰ Ροδίτικα Δημ. Τραγούδια».
- 1954 — Συμμετοχή εις τὴν Έκθεσιν τοῦ Σωμ. Έλλην. Καλλιτέχνιδων εις Θεσσαλονίκην.

Ἡ Γέννησις

Βάρκες

Βάρκες

- 1955 — Συμμετοχή εις τήν Ἐκθεσιν Ἑλληνικῆς Χαρακτικῆς εις Cabinet des Estampes Geneve.
 Συμμετοχή εις τήν Ἐκθεσιν τοῦ Σωμ. Ἑλλ. Καλλ. εις Κάϊρον.
- 1956 — Συμμετοχή εις τήν Ἐκθεσιν Ἑλληνικῆς Χαρακτικῆς εις Α)Π Ὀλύμπια. !
- 1957 — Συμμετοχή εις τήν Ε΄ Πανελλήνιον Ἐκθεσιν Ζαππείου.
 Συμμετοχή εις τήν Ἐκθεσιν Σωματείου Ἑλληνίδων Καλλιτεχνίδων εις:
 Γκαλερύ Ζυγός Ἀθῆναι
 SJS Ὀλύμπια
 Αἴθουσα Ἀμερικανικῆς Ὑπηρεσίας Πληροφοριῶν, Ἀθῆναι
- 1958 — Συμμετοχή εις Διεθν. Ἐκθεσι Χαρακτικῆς εις Σαντιάγκο Χιλῆς
 Συμμετοχή εις Ἐκθεσιν Γραφικῶν Τεχνῶν Ζυγός Ἀθῆναι
 Συμμετοχή εις Ἐκθεσιν Καλλιτεχνικοῦ Βιβλίου καὶ Χαρακτικῆς, Γκαλερί Τέχνης Ἀθῆναι.
- 1959 — Συμμετοχή εις Διεθνή Μπιενάλε Ἀλεξανδρείας.
 » » Ε΄ Μπιενάλε Σάν Πάολο Βραζιλίας.
- 1960 — » » Διεθνή Ἐκθεσιν Μπουένος Ἀϊρες Ἀργεντινῆς.
 » » Bianco et Nero Loungano, Ἑλβετία.
 » » τήν ΣΤ΄ Πανελλήνιον Ἐκθεσιν Ζαππείου Ἀθῆναι.
 » » Ἐκθεσιν Σωμ. Ἑλλ. Καλλ. εις Ρώμην.
- 1962 — Συμμετοχή εις τήν Ἐκθεσιν Ἑλλήνων Χαρακτῶν εις Η.Π.Α.
 » » » » Καλλιτεχνῶν εις Ἀγκυραν
- 1963 — » » » » Καλλιτ. εις Κων)πολιν.
 » » » » Χαρακτικῆς εις Γκαλ. Νέες Μορφές Ἀθῆναι.

Προσωπογραφία

Ἡ Ζωή Γκλαβάνη, κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἐιδικῶν, «πιστεῖν περισσότερο στὴ χάραξι καὶ λιγώτερο στὴ φυσικὴ πραγματικότητα, ποὺ μιμνῆται ἢ εἰκόνα τῆς. Ἀντὶ δηλαδὴ νὰ ὑποτάσῃ τὶς ἐσωτερικὲς ροπὲς τοῦ ξύλου, ποὺ χαράζει, στὴν ἐξωτερικὴ μορφή τῶν φυσικῶν πραγμάτων ποὺ εἰκονίζει, δαμάζει τὰ σκαριά, τὰ ξάρτια, τὰ σύννεφα καὶ τὰ νερά στοὺς πλαστικὸς νόμους τῆς χαρακτικῆς καὶ τὰ μετασχηματίζει σὲ ξυλογραφικὰ πράγματα. Οἱ ξυλογραφίες τῆς ἔχουν γνησιότητα, γιατί οὔτε τὴν ἐλαιογραφία οὔτε τὴ σκιαγραφία οὔτε καὶ καμιά ἄλλη τεχνικὴ ἀκολουθοῦν, ἀλλὰ ἐκφράζουν μόνο μὲ τρόπο κοφτερό καὶ σκληρό, σὰν τὸ σογιὰ καὶ τὸ ξύλο τοῦ χαρακτι, τὶς συγκινήσεις τῆς γιὰ τὴ θάλασσα».

ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΖΩΓΙΑ
ΖΩΓΡΑΦΟΣ

Ἐκ Βόλου, ζωγράφος εἰδικευθεῖσα εἰς τὴν ἀπεικόνισιν τοῦ Πηλίου, τὸ ὅποιον ἐμελέτησεν ἐπισταμένως. Μαθήματα ζωγραφικῆς ἔλαβεν εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις Σχολὴν Καλῶν Τεχνῶν. Ἐπραγματοποίησε πολλὰς ἀτομικὰς ἐκθέσεις τόσον εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅσον καὶ εἰς τὴν Ἀλλοδαπήν, Μέσσην Ἀνατολήν καὶ Εὐρώπην (Βιέννην κ.ἄ.). Τὸ ἔργον τῆς ἐκρίθη εὐμενέστατα καὶ διὰ τῆς προσφορᾶς τῆς τιμᾶ τὴν Θεσσαλίαν.

Ἐκ τοῦ Πηλίου

ΚΑΤΣΙΚΟΓΙΑΝΝΗΣ
ΖΩΓΡΑΦΟΣ

Ἐκ Λαρίσης, ζωγράφος, τοῦ ὁποίου τὸ ἔργον ἐμπνέεται ἀπὸ τὴν ζωὴν καὶ τὸν μόχθον τῶν ἀγροτῶν τοῦ θεσσαλικοῦ κάμπου. Ἰδιαίτατα καταγίνεται εἰς τὴν ἀπεικόνισιν τῶν ἀγῶνων τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Θεσσαλίας πρὸς διεκδίκησιν τῶν δικαιωμάτων καὶ τὴν ἀνύψωσιν τοῦ βιοτικῆς καὶ πνευματικῆς ἐπιπέδου. Τὸ ἔργον τοῦ ἔχει ἀποσπάσει τὸν ἔπαινον τῶν εἰδικῶν, οἱ ὅποιοι ἔτυχε νὰ τὸ γνωρίσουν.

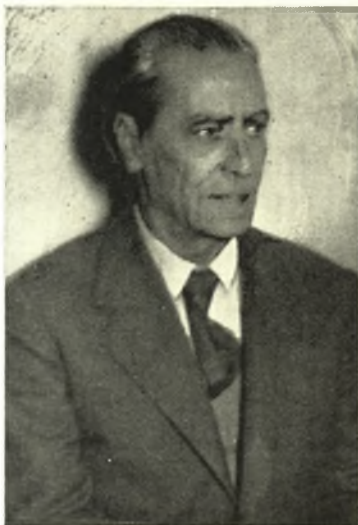
*

Θεσσαλοὶ ἀγρότες

Θεσσαλὸς ξωμάχος

ΑΡΓΥΡΗΣ ΠΕΤΡΙΔΗΣ
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ

Ἐγεννήθη ἐν Βόλῳ. Αὐτοδίδακτος ζωγράφος, ἀγιογράφος καὶ ψηφοθέτης, ἐσπούδασεν εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ πατρὸς τοῦ Παύλου Πετριδῆ, ὅστις γεννηθεὶς εἰς Μάδυτον Κωνσταντινουπόλεως, ἐτύχχανεν ὡσαύτως ἀγιογράφος καὶ κοσμηματογράφος, διακοσμῆσας πλείστας ἐκκλησίας τοῦ Πηλίου καὶ τῆς Θεσσαλίας. Ἔργα τοῦ Ἀργύρη Πετριδῆ εὐρίσκονται εἰς τὰ Μουσεῖα τοῦ Στάλινγκραντ, εἰς τὸ Ἐθνογραφικὸν Μουσεῖον τῆς Γενεύης καθὼς καὶ εἰς πολλάς ἰδιωτικὰς συλλογὰς τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ. Ἔχει πραγματοποιήσει ἐν Ἀθήναις ἑννέα ἀτομικὰς ἐκθέσεις του, ἐκτιμηθεὶς ἰδιαίτερος τῆς διακοσμητικῆς αὐτοῦ ἰκανότητος τῆς τεχνικῆς ἐπιδεξιότητος καὶ τῆς συγκινοῦσας εἰσθησίας του. Τὸ καλλιτεχνικὸν ἔργον τοῦ πατριώτου μας Βολιώτου ζωγράφου-ἀγιογράφου Ἀργύρη Πετριδῆ, τιμᾷ τὴν ἰδιαίτεράν του πατρίδα καὶ γενικώτερον τὴν Θεσσαλίαν.

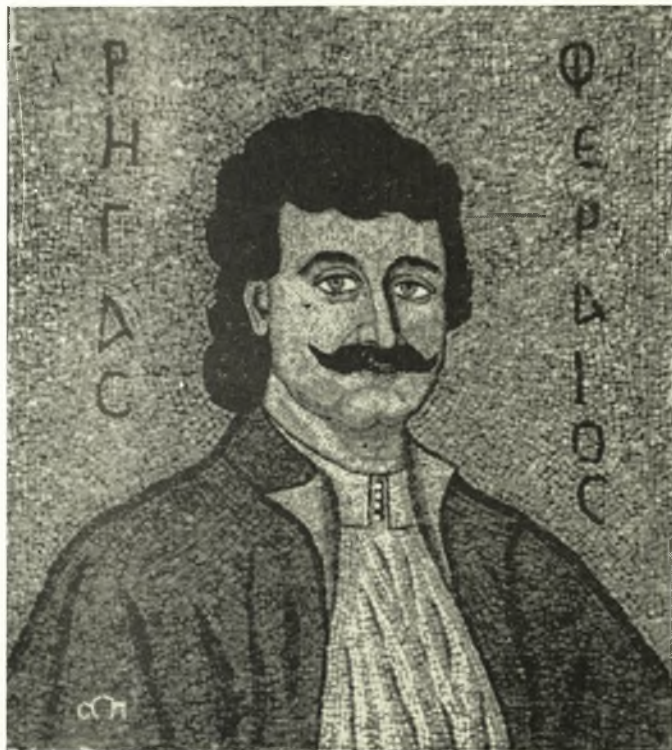
Παναγία Γλυκοφιλοῦσα

Ἅγιος Ἐλευθέριος

Ὁ Ρήγας

ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΑΛΤΑΔΩΡΟΣ
ΖΩΓΡΑΦΟΣ – ΛΟΓΟΤΕΧΝΗΣ

Ἐκ Καρδίτσας, ζωγράφος καὶ Λογοτέχνης. Ἐσπούδασε τὰς καλὰς τέχνας εἰς τὰς Σχολὰς Καλῶν Τεχνῶν Ἀθηνῶν, Μονάχου καὶ Παρισίων. Εἰς τὴν ζωγραφικὴν ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν ἀντελήφθη τὴν ροπὴν πρὸς νέαν κατεύθυνσιν, μίαν ἀλλαγὴν, τὴν ὁποίαν οἱ περισσότεροι μετὰ δυσπιστίας ἔβλεπον. Διὸ καὶ θεωρεῖται πρωτοπόρος τῆς Μοντέρνας Τέχνης ἐν Ἑλλάδι. Σημαντικὴ ὅμως ἡ παρουσία του ἐστάθη καὶ εἰς τὴν Λογοτεχνίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐμπνέεται ἀπὸ τὰ ἔθιμα τοῦ θεσσαλικοῦ κάμπου καὶ ἰδιαίτερος ἀπὸ τοὺς ἀγῶνες τοῦ λαοῦ του, ὅπως ἡ ἀγροτικὴ ἐπανάστασις τῆς Θεσσαλίας τοῦ 1909.

Ἄνθρωπος καὶ τὸ ζῶον του

Σταυροδρόμι

*

ΤΑ ΓΙΑΤΡΟΣΟΦΙΑ

Οἱ γιατροὶ τὸν εἶχαν ἀποφασίσει... Καθάρισαν μὲ τὴν ἄκρια τοῦ μαντηλιοῦ, τὰ θαμπωμένα χρυσὰ γυαλιὰ τους· κι' ἔσκυψαν στὰ γιατροσόφια. Μιά ζωὴ πῆγαινε νὰ τελειώσει τὸ δρόμο της! . . . Εἶχαν μετρήσει κιόλας, μὲ τὸ κρῦο, σὰν ἀπὸ μολύβι, χέρι, πού ἔχουν οἱ γιατροὶ τὸ σφιγμὸ πού θ' ἄκανε ἀκόμα μίαν ἀρρωστη ζωὴ. Μιά μικρὴ σπῖθα — σταλαγματιὰ ζωούλας ἔμεινε ἀκόμα κρυμμένη βαθεῖα, στ' ἀδύνατα στήθια τοῦ ἀρρώστου. Καὶ πάλευε κι' αὐτὴ νὰ σβύσῃ! . . .

Κι' οἱ γιατροὶ κουνούσαν τὸ σοφὸ κεφάλι τους! . . .

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ, φάνηκε μιά γριουλά, μὲ τὴ μαύρη, πλατειὰ μαντήλα της, πού ἄφηνε ἓνα μαῦρο, μεγάλο λεκκέ, στὴ μαρμαρένια σκάλα τοῦ νοσοκομείου.

Κανένας δὲν μπόρεσε νὰ μάθῃ, πῶς ἦρθε ἀπ' τὰ βάθη τοῦ μακρυνοῦ χωριοῦ της, κι' ἀκόμα τί κρατοῦσε στὸ ταγάρι της μὲ τόση προσοχὴ, σὰν ἓνα πολῦτιμο πρᾶμα.

Τὰ γεροντικὰ γόνατά της, σὰ νὰ λύθησαν οἱ κόμποι τους, εἶχαν λυγίσει, ὄχι τόσο ἀπ' τὸ κόπο πού ἀνέβηκε, τ' ἀμέτρητα σκαλοπάτια, ὅσο ἀπ' τὴν ἀγωνία νὰ δεῖ καὶ νὰ προφτάσει τὸ γιό της. . .

Στὴν ἀπέραντη ἄσπρη σάλα, οἱ ἀρρωστοὶ. Καὶ στὸ προσκεφάλι τοῦ καθενὸς ἀγρυπνᾷ ὁ πόνος μὲ τὴ Σιωπὴ. Τὰ βαρεῖα κρεββάτια τους, τὸνα κοντὰ στ' ἄλλο, τόσο κοντὰ. πού θάλεγε τὰ τραβούσαν οἱ ἴδιοι ἀρρωστοὶ, ἀπ' τὸ πόνο γιὰ νὰ παίρνουν παρηγοριὰ καὶ δύναμη, ὁ ἓνας ἀπ' τὸν ἄλλο. . .

Ἡ ἴδια ἀρρώστια καὶ ἡ δυστυχία, ἐνώνουν περισσότερο κι' ἀπ' τὴ μάταιη εὐτυχία, πού γελαίει κάτω ἀπ' τὴ μάσκα της! . . .

— Μητέρα, ἂν δὲν ἐρχόσουν, θά πέθαινα! . . .

— Κι' ἐγώ, παιδί μου, ἦν δὲ σ' ἔβλεπα! . . . Κι' ἔγινε τὸ θάμα αὐτό. Καὶ τὸ παιδί της δὲν πέθανε! . . .

Οἱ γιατροὶ ἀκόμα καθαρίζουν μὲ τὴν ἄκρια τοῦ μαντηλιοῦ τους τὰ χρυσὰ γυαλιὰ τους, γιὰ νὰ ἴδουν καὶ νὰ πιστέψουν! . . . Μὰ τὰ μάτια τους εἶναι θαμπωμένα ἀπ' τὴν σοφία τῶν βιβλίων καὶ δὲν βλέπουν! . . .

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΜΑΧΑΙΡΙΤΣΑΣ
ΧΑΡΑΚΤΗΣ - ΖΩΓΡΑΦΟΣ

Ἐγεννήθη ἐν Βόλῳ τὸ ἔτος 1903. Υἱὸς τοῦ ἀειμνήστου Χριστάκη Μαχαιρίτσα. Ἐσπούδασε τὰ ἐγκύκλια μαθήματα εἰς Βόλον, εἶτα μετέβη εἰς Δρέσδην τῆς Γερμανίας ὡς εἰς ἐκ τῶν καλύτερων ζωγράφων - χαρακτῶν. Ἐξετέλεσε πλείστα ἔργα ζωγραφικῆς καὶ ἐξέθεσε τοιαῦτα εἰς διαφόρους ἐκθέσεις τοῦ Ζαπτείου. Τὸ κατωτέρω δημοσιευόμενον ἔργον του θεωρεῖται ἓν ἐκ τῶν καλύτερων καὶ ἐξετέθη εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν Ἐκθεσιν τοῦ Ζαπτείου προκριθὲν. Εἰργάζετο ἐν Ἀθήναις ὅπου ἐγκατεστάθη μετὰ τὴν ἐπάνοδόν του ἐκ Γερμανίας. Ὑπῆρξεν ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἱστορικῆς καὶ Λαογραφικῆς Ἑταιρείας τῶν Θεσσαλῶν. Ἡ καλλιτεχνικὴ προσφορά του ἔτυχε μεγάλης ἐκτιμήσεως. Διὸ ὁ θάνατός του ἐθεωρήθη ἀπώλεια διὰ τὴν μεγάλην θεσσαλικὴν οἰκογένειαν.

Πηλιορείτικο ἀρχοντικό

*

Παλιὸ Πηλιορείτικο σπίτι

